

Any XI. Sabadell. Divendres 5 de Novembre de 1897. N.º 498

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 » trimestre.
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Teatro Principal. - Està en venda un dels millors
palcos del 1.º pis d'aquest
Teatro. En la Administració d'aquest diari donarán mes detalls.

Pianos. - Afincacions y reparacions
E. LLADÓ

== Calderón, 18. - Sabadell ==

Pera llogar una magnífica cuadro capás pera 14 talers mecánichs, ab sa corresponent forsa á vapor, y dúas grants cuadros, propias pera magatzém, dipòsit ó industria, en lo vapor *del Infern*, carrer de Calderón.

Informará l' encarregat del vapor.

LO SERVEY MILITAR

Los socialistas continuan sa tasca de celebrar meetings á las capitals fent propaganda pera que sia 'l servey militar obligatori y 's suprimeixin las redempcions á metálich, y d' aquí vé que ara 's parli mes que de costum de aquesta eterna qüestió que tant costa de resoldrer, que tantas llágrimas fa vessar y tants trastorns ocasiona á las familias.

La lley actual de quintas en que l' Estat Espanyol obliga á prestar lo servey militar jugantse al jovent en un joch d'etzart y després tassant la llibertat del homens ab una cantitat de diners, es una lley injusta, de-

nigrant é inhumana que 'ns transporta al temps del paganisme en que la societat estava dividida en homens lliures y homens esclaus, y aixó es intolerable en ple sgle dinou y en una societat que s' anomena cristiana.

¿Tenen, donchs, rahó, los socialistas demanant lo servey militar obligatori pera tots? ¿Prestant lo servey militar obligatori pobres y richs se resol satisfactoriament lo problema?

Avans de contestar es precis estudiar la rahó de ser y la conveniencia ó necessitat del servey militar y si aquest ha de ser permanent ó es precis només en determinadas circumstancias.

No hi ha pas dubte de que una Nació ó un Estat que no es altre cosa que una agrupació de pobles regits baix una mateixa autoritat, te de tindre al servey de aquella autoritat una forsa pera fer respectar y cumplir las lleys á la mateixa encomenadas, y aquesta forsa te d' esser armada y permanent, y en aquest concepte te rahó d' esser y es necessari lo servey militar.

També tota Nació ó Estat ha de estar amatent á una invasió estrangera y estar prévingut pera lliurar-se de las ambicions de mando no sols exteriors sinó interiors, y per aixó necessita tenir un servey militar; mes aquest no es precis estigui en continuas funcions, puig no 's pot treballar si no hi ha feyna; y per últim tota Nació ó Estat, deu procurar que no se l' hi posin trabas en lo comers ab altres pahissos, y á ser possible deu procurar en los poch avansats adquirir la supremacia de sas relacions comercials, es á dir, deu procurar tindre colonias y conservarlas, y per aixó es precis també tenir una forsa militar mes ó menys permanent.

Aixís, donchs, lo servey militar es en general necessari, com son necessaris los trevalladors en una fàbrica; pero igualment que en las fàbricas no tots los trevalladors tenen d' esser permanents ni tots deuben esser iguals en coneixements ni forsas musculars, y en cap cas poden esser forsosament portats á treballar á dita fàbrica; ab aqueix raciocini prompte veurém que si es injust, bárbaro é inhumá lo servey militar per medi de las quintas, tampoch es just lo servey obligatori é igualitari, puig la condició esclava del soldat es la mateixa, guanyant solzament en la desaparició del joch d' etzar y de la ignominia de posar á preu la llibertat humana.

De consegüent, en extricta justicia lo primer que deu procurarse es atendre al servey militar respectant la llibertat dels individus; y per lo tant no pot esser lo servey obligatori, puig desde 'l moment en que un home es obligat á fer lo que no vol fer y queda á mercés d' un altre home, passa de lliure á esclau; aixís, donchs lo servey militar te d' esser voluntari, te d' esser un art ú ofici exercit lliurement, y que la obediencia als quefes y superiors no 's basi en la forsa bruta, sinó que vinga basada y legalisada per un acte de compromís voluntariament otorgat.

Tenint en compte que l' exèrcit pera garantir l' autoritat, pera fer cumplir las lleys, no te d' esser de molts mils homens, sembla que fent del servey militar un ofici no faltarian pas may homens que á n' ell voldrian dedicarse pera guardar las fortalesas y lo maneig de la artilleria.

Tampoch ne faltarian essent degudament retribuïts pera 'l servey de la marina, ni pera l' arma de cavalleria, ni enginyers, quedant en poch anys constituïts dits cossos ab homens intelligents, apropiats y destres en sos respectius oficis.

Ab aquest exèrcit y 'ls corresponents cossos de guardias civils y mossos de la escuadra, quedaria ben servit lo principi d' autoritat y sols quedaria per resoldrer la defensa d' una invasió estrangera ó d' una guerra civil; però en aquest cas tot ciutadà sab que te obligació de defensar á sa patria; y sens abdicar de la llibertat humana, puig aquesta mateixa llibertat nos obliga per dignitat propia á defensarla, nos faria á tots soldats mentres durés lo perill, y de consegüent sols caldria fixar una edat igual pera rics y pobres en que tinguessent que estar á la evicció de pendrer las armas, però ab la seguretat de no sortir de nostre territori, puig sols se tractaria de defensar á casa nostra desde dins de casa nostra. En quant á mantenir l' ordre y lo respecte á la propietat tenim ja á Catalunya organísat lo Somatent.

Pera la adquisició de Colonias y sa conservació no faltarian tampoch voluntaris, quins, destinats á n' aquell ofici s' acostumarian als climas en que servissin y s' avesarian á la manera de ser de cada una d' ellas; bona prova dona d' aixó la Inglaterra, l' Estat mes colonisador del mon, y no ha tingut may quintas ni 'l servey obligatori.

Mentres Catalunya fou mestressa de sas lleys jamay tingué quintas ni servey obligatori; y fou la primera potencia marítima de son temps y la de mes empresa comercial, y per aixó en las bases pera la constitució catalana acordadas en l' Assamblea de Manresa, se proclama 'l principi del servey militar voluntari y de las reservas pera un cas de necessitat dintre 'l territori.

Los guberns actuals fan, donchs, ben inultiment del servey militar un esclavatge pels pobres, los socialistas volen fer extensiu aquest esclavatge á pobres y rics; será aquest mes equitatiu, però será sempre un esclavatge denigrant pera l' home. Los catalanistas, guiantnos ab l'exemple de nostres avis y ab lo mirall d' altres nacions civilisadas, volém lo servey militar voluntari, volém la llibertat pels rics y pels pobres, y que tots compleixin son deber ab la patria.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants del dia.—S. Zacarias profeta y Sta. Isabel pares de S. Joan Baptista lo martiri de S. Feliu bisbe y S. Eusebi monjo.—Los Sts. martres Galació y Emessa sa esposa.—Los Sts. martres Dominico Teotin, Filoteo, Silvá y sos companys en temps de Maximia.

—S. Magno bisbe de Milan.—S. Dominador bisbe.—S. Firici bisbe de Tréveris, y S. Loto Pbre.

La missa en honor de S. Malo.

La Epistola es la segona de S. Pau á Timoteo cap. IV. Exorta á la predicació y ensenyansa del Evangeli.

L' Evangeli es del cap. XXV de S. Mateo: Ensenya que debem emplear bé las gracies que rebem de Deu.

Parroquia de S. Feliu.—Missa en sufragi dels difunts Antoni Gorina y Lacot y per Joseph Molins y Volta.

Parroquia de la Concepció.—Missas pels difunts Gabriel Romen y Maria Sampere Francisco Verge y Quer: á las set durant dita missa los Associats del Apostolat de la Oració tindrán comunió general segons costum de cada mes y 's farán los exercissis propis del primer divendres.

Iglesia de MM. Escolapias.—A las vuyt missa y comunió per las senyoras socias del Apostolat, s' oferirá la missa en sufragi de lo R. M. Dolors de S. Ramon. Al vespre á las set exercissis del primer divendres posantse la medalla als que donguin avis.

Iglesia de la Misericordia.—En la missa de las 7 Exposició de S. D. M. fentse los exercissis propis del dia á la tarde á dos quarts de sis.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 4.

Naixements: Teresa Bosch Catalá.

Defuncions: Manel Moix Bisbal, 8 mesos.

Avis d' Administració

Desde 'l dia 1 del corrent Novembre se consideran com á subscriptors á tots los que reben LO CATALANISTA sense haver expressat sa voluntat en contra, á la nostra Administració, ó al repartidor del periódich.

Als subscriptors de fora Sabadell que pagan per anys, y tenen ja satisfet son abono fins al 31 Desembre prop-vinent, tením lo gust de participárloshi que no se 'ls hi cobrarà cap augment sobre la quota satisfeta, diventse considerar los números de sobrepuig com á present que 'ls hi fém en justa correspondencia al seu constant favor.

NOVAS

Aquestos dias se troba entre nosaltres lo soci gerent de la coneguda casa francesa de Valdeboit dels Srs. Harmel Frères, Mr. Albert Harmel.

Li desitjém una felís estada en nostra ciutat, ahont ha vingut per

assumptos industrials referents á la fàbrica de filats que poscheixen en aquesta població.

Aquest vespre á las 9 se donará lectura en lo Centre Catalá d'un quadret de costums en un acte, original de nostre bon amich y company l' apladit autor dramátich en Joseph Got y Anguera.

Están tocant á son terme las obras del vapor nou de don Manel Salas. situat al extrém del carrer de Barcelona. Ahir se feren los provas de la máquina motriu ab satisfactori resultat.

Está ja terminant lo peritatje sobre la part d' edifici averiada en l' incendi de la fàbrica dels Srs. Vila y Fusté, ocorregut en 21 de Setembre prop passat.

Se van á practicar las obras de reconstrucció ab la major activitat possible.

Demá tindrà lloch á Barcelona la vista en judiei oral de la causa que segueix aquest Jutjat contra don Joan Sastre, per assassinat d' un guarda consums, ocorregut prop de la Creu de Barbará, en Febrer d' aquest any.

De nostre colega local la *Revista de Sabadell*, traduhim las següents dolorosas ratllas:

«Tots los dias en lo tren correo de la tarde passan per nostre ciutat ab direcció á Barcelona soldats que han tornat de Cuba per malalts y han desembarcat en La Coruña y Santander. Los semblants de molts d' ells causan tristesa y commiseració, puig mes que personas viventas semblan cadàvers. Lo divendres últim al arribar á Barcelona varis d' ells, y en la mateixa estació del Nort, ne morí un, natural de Gracia, que durant tot lo viatge en ferro-carril estigué agonitzant, espirant al arribar á sa terra nativa.»

Tot aixó demostra l' abandono ab que fins are ha tingut lo govern als martirs de la patria.

En veritat que no sembla pas que habitém en un Estat cristiá.

L' editor de la «Biblioteca infantil Catalana» ha publicat altres dos llibrets de 16 planas contenint las rondallas *Lo Sarradell* y *Lo sach de farina* escrites ab lo llenguatge que pertany á aquesta mena de treballs.

Lo conegut artista senyor Utrillo ha fet unas bonicas cubertas per cada un d' aquestos llibrets.

Segons noticias d' Alcoy sembla que cada dia va de mal en pitjor la qüestió d' amos y treballadors del ram de panyeria, y no fora res d' estrany que atesa la aflictiva situació de la classe obrera passés algun con-

flicte, donchs, segons tenim entés, lo teixidor de má treballant 15 ó 16 horas diarias guanya 2 pessetas per jornal. Cuatre quintas parts dels fabricants que tenen telers á má están abonant no mes un 40 per 100 del preu que firmáren uns y altres l' any 1895.

Celebrarém s' arrivi á un felis arreglo.

Las obras de reforma del Circul Sabadellés adelantan ab molta rapidés de modo que molt pronte podrán utilizar 'ho 'is socis pera son esbarjo.

Molt aviat comensará á publicarse á Figueras un nou periódich catalanista ab lo titol de *L' Almogàver*

En atenta comunicació, redactada en nostra llengua nacional, nos comunica la Junta Directiva del Ateneu Sabadellés, que 'l dia 27 del passat Octubre va esser entregada al senyor Tresorer de la Comissió local d' auxilis don Joan Brujas y Pellicer, la quantitat de 1856'85 pessetas, producte líquit de la Tómbola organísada per dít Ateneu á favor dels malalts y ferits, que de nostra ciutat, tornin de las guerras colonials.

La Societat Colombófila de Catalunya ha verificat lo Concurs de coloms missatjers á Almacellas (147 kilómetros en ratlla dreta) havent correspost los premis: Primer, á don Valenti Borrás; segon, á don Isidro Marqués; tercer, quart y quint, al senyor Marqués de Camps; sisé, á don Antoni de Cabo; seté y nové, á don Joan Boter; vuyté, á don Joan Saus, y desé, á don Modest Cuixart.

Ha acceptat lo càrrech de corresponsal d' aquest diari en Alcoy nostre bon amich y company de causa don Francisco de P. Juanico y Coll.

Gracias á la seva amabilitat, nostres llegidors podrán estar al corrent de tot lo que succeheixi en aquella important població industrial.

També ha acceptat igual càrrech en la vehina ciutat de Tarrasa, don Angel Sallent, distingit formaceutich d' aquella ciutat.

Lo Foment del Travall Nacional ha resolt elevar rahonada instancia als poders públichs pera que per via d' ensaig y acullintse á la autorisació que ab respecte á Navarra consta en la Lley de Pressupósits de 1893-94 s' autorisi un concert ab la Diputació de nostra provincia pera la fixació de cupo y cobro de las contribucions de Inmobles, cultius y bestiar y la Industrial y de Comers com únich medi de evitar motius de justa queixa per part dels contribuyents y de trobar beneficis pera 'l Tresor públich.

Dita Corporació ha dirigit duas instancias al Excm. Sr. Ministres d' Ultramar, una referent á la manera d' impulsar lo cultiu del cotó á Filipinas y altra pera que, previ concurs ó en la forma que estimi més con-

venient, proveheixi l'augment de las tretze expedicions ordinarias, entre la península y ditas colonias responent á las necessitats creixents del tráfeh y al augment de exportació de productes nacionals al arxipielach al mateix temps per la conseció de primas la navegació de veis pel cap de Bona Esperansa.

Sobre lo primer apartat d' aquesta nova ó sia 'l que 's refereix al concert económic ab la Diputació, nos en ocuparém ab detenció un altre dia.

En lo Butlletí Oficial del Cos de Somatent corresponent al passat Octubre entre las varias y atinadas ordres y advertencias que provan la estimació y entussiasme que per ell sent lo Comandan General Sr. Fontseré hi ha una queixa de que lo Butlletí no te lo número sufficient de subscriptors pera tenir vida assegurada, puig son varis los districtes en que s' hi reparteixen ben pochs números.

Desenganyis lo Sr. Fontseré; los Somatents son formats per catalans y es una institució antiga y genuinament catalana y de consegüent mentres los seu orga oficial siga redactat en una llengua diferente de la que parlan los que forman dita institució, será tan oficial com vulgui pero sempre semblará exótic, sempre lo veurán nostres pagesos vestit ab un trajo foraster y may hi veurán l' ayre de familia, lo ropatge propi que 'l faria simpátich y de casa y sollicitat per fer companyia prop de l' ascó.

Lo «Centre Catalanista» d' Olot, está organisant una vetllada necrológica dedicada á la memoria del entussiasa excursionista y eximi literat catalá don Carles Bosch de la Trinxeria.

Ha obtingut lo grau de Doctor en Dret, nostre bon company de causa, don Pere Joan Girona y Trius, de Vilafranca del Panadés.

Li enviém la nostra felicitació.

La «Reyal Academia de Bonas Lletres» de Barcelona, ha elegit president pera 'l trieni de 1897 á 1900, al eminent filólech catalá don Joseph Balari y Jovany.

Próximament se publicará un escullidíssim aplech de poesias de nostre distingit company de catalanisme y llorejat poeta en Manel Rocamora.

Ab lo titol de «Capella de Manacor» existeix á Mallorca un Orfeo que 's dedica principalment al conreu de las cansons populars catalanas.

Dilluns passat per disposició del Governador Civil don Ramon Larroca foren posats en llibertat gran número d' infelissos que per espay de molts mesos los havia tingut en presó 'l senyor Hinojosa y contra 'ls quals no ha resultat cárrech de cap mena. Aquestas pobres víctimas del mal govern que acaba de desapareixer quedan en absoluta llibertat pera continuar á Barcelona ó establirse allá ahont millor los hi convinga.

La subasta que tingué lloch ahir en nostre Municipi, respecte á la construcció de la cloaca del carrer de las Tres-creus, fou adjudicada á D. Joseph Ferrer, per la quantitat de 5.850 ptas.

Está ja restablerta la senyora donya Cristina Voltá, esposa de nostre distingit compatrici, lo reputat metge don Joan Cirera, de la grave malaltia que l' ha tinguda postrada en lo llit durant uns quants dias en la finca Milans.

No cal dir quan nos alegrem de poguer donar á nostres abonats tan satisfactoria noticia.

Se 'ns acaba de participar per persona que 'ns mereix confiança, que ahir se presentá al Jutjat de aquest partit, una denuncia contra l' Alcalde president del Municipi, respecte á certs fets relacionats ab sa passada gestió municipal.

Ahir celebrá sa sessió nostre Ajuntament. Foren aprovats tots los dictaments presentats y després del ordre del dia, feu ús de la paraula lo Sr. Buxó, demanant que lo Consistori 's reunís en sessió secreta, lo qual fou concedit, desocupant lo saló lo numerós públich que hi assistí.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93 casa de confiança.

TELEGRAMAS

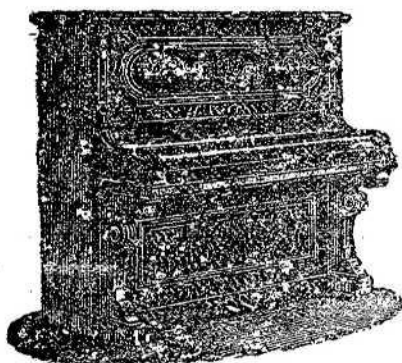
Madrid, 4, 5 t.—A las tres ha arribat d' Antequera lo senyor Romero Robledo, essent rebut en la estació per molt poca gent. Los seus partidaris están molt contrariats per la freda rebuda que ha tingut son jefe.

Ha mort l' ex-ministre sagasti senyor Albareda.

Madrid, 4, 6 t.—Se parla ab insistencia de desembarchs y entradas d' armas pels carlins, assegurant qu' aquestos-están disposats á alsarse aixís que rebin ordres. Hi ha escassetat de noticias

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'25 d.
» á la vista.	33'68 p.
Paris. » » »	33'80

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n'hi hán 5 pera vendre, á preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA

Rambla, 93. — SABADELL